

M21 - Sprijin temporar cu caracter excepțional acordat fermierilor și IMM-urilor care au fost afectați în mod deosebit de criza COVID-19 (articolul 39b)

Temei juridic

Articolul 39b , Regulamentul (UE) nr. 1305/2013;

În baza **Regulamentului (UE) nr. 872/2020** de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.

Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

În urma declarării la nivel global a pandemiei de COVID-19 de către Organizația Mondială a Sănătății (OMS) în data de 11 martie 2020, au fost instituite o serie de restricții pe teritoriul României prin Decretul nr. 195 din 16 martie 2020 și Decretul 240/2020 din 15 aprilie 2020. Astfel, a fost instituită starea de urgență pe întreg teritoriul României din data de 16.03.2020 până în data de 15.05.2020.

Din data de 17 martie 2020 a fost adoptată Ordonanța Militară nr. 1 prin care au fost închise temporar restaurante, hoteluri, cafenele, cluburi, cazinouri, sedii ale asociațiilor și a altori localuri publice (sectorul HORECA), (art.1) fiind interzise evenimentele în spații deschise (târguri), iar prin celelalte Ordonanțele Militare s-au luat măsuri care au influențat negativ activitățile crescătorilor de animale.

Fermierii din Romania au fost afectați într-un mod fără precedent de consecințele pandemiei de COVID-19. Restricțiile extinse de circulație instituite în statele membre, cazurile de îmbolnăviri la nivelul anagajaților, precum și închiderea piețelor, restaurantelor și a unităților turistice au creat perturbări în cascadă atât în desfășurarea activităților tehnologice, dar și în relațiile economice pe lanțul agroalimentar. Prin urmare, aceste constrângeri au condus la probleme majore de lichidități și de flux de numerar pentru fermieri.

În luna mai a anului 2020, la nivelul României s-a instituit *stare de alertă*, iar situația cu privire la numărul îmbolnăvirilor, se afla în trend ascendent, aspect care determină menținerea sau impunerea unor noi restricții. Prin urmare, premisele ca activitatea HORECA să revină la normal sunt incerte, astfel încât există așteptări ca, în perioada imediat următoare, criza sectorului agroalimentar să se adâncească generând consecințe pe termen mediu și lung.

În urma analizării ultimelor date statistice, precum și a informațiilor de ordin calitativ, printre sectoarele economiei cele mai puternic afectate este și sectorul agricol, iar în cadrul acestuia ramurile care au avut cele mai mult de suferit se numără zootehnia (bovine, ovine, caprine), legumicultura și pomicultura.

Sectorul bovine

În urma analizei comparative între anii 2019 și 2020 (martie - mai) observăm faptul că numărul de bovine sacrificate în luna martie a crescut cu 10% datorită aprovizionării populației și creării de stocuri. În lunile aprilie, mai a scăzut cu 9,09% , respectiv 11,86%. Obsevăm o scadere accelerată a ratei de sacrificare provocată de cererea diminuată pe piața a cărnii proaspete, și nu numai.

O analiză comparativă asupra perioadei martie-mai a anului 2019 și perioada martie-mai a anului 2020, arată faptul că prețurile medii pe carcasă de vită rămân relativ constante. Prin urmare, constrângerile legate

de achiziționarea imputurilor, respectarea condițiilor crescute de igienă și scăderea valorificării animalelor vii sunt elemente care se reflectă clar în fluxul de numerar al acestei categorii de fermieri.

În acest context, pe fondul tuturor acestor constrângeri, fermierii nu pot valorifica animalele, aspect ce la rândul lui generează costuri ridicate de întreținere, iar pierderile financiare resimțite la nivelul fermierului sunt majore, drept pentru care unii dintre aceștia ori recurg la restrângerea sau încetarea temporară a activității sau chiar ajung să intre în faliment.

Restricțiile impuse de Situația de Urgență au generat pierderi și în rândul crescătorilor de bovine lapte. Interzicerea mobilității forței de muncă, imposibilitatea livrărilor laptelui crud materie primă către prim cumpărător, oprirea livrărilor procesatorilor de lapte către retail și HORECA, interzicerea aprovizionării de către fermieri a automatelor de vânzare directă a laptelui către populație, oprirea Programului de distribuție a laptelui și produselor lactate către unitățile școlare și preșcolare sunt doar câteva din motivele care au contribuit la destabilizarea economică a fermierilor.

Totodată, o mare parte a fermierilor furnizează lapte către prim producători pentru a putea fi valorificat în cadrul Programului pentru școli care constă în distribuirea de lapte și produse lactate către elevi. Începând cu data de 11 martie a.c., cursurile școlare au fost suspendate în unitățile de învățământ fapt ce a condus la situația în care produsele contractate, gata de livrat, să nu mai poată fi distribuite beneficiarilor și să riște depășirea datei durabilității minimale stabilite.

Cantitatea de lapte colectată de Prim-cumpărători de la fermieri, centralizată de Agenția de Plăți și Intervenții în Agricultură (APIA), în perioada Martie – Iunie 2020, a avut o scădere de 6.43%, față de aceeași perioadă a anului 2019.

Vânzările către retail, în perioada Stării de Urgență, au scăzut cu aproximativ 22-23%, conform datelor oferite de Asociația Patronală Română din Industria Laptelui (APRIL).

Față de lunile martie- mai ale anului 2019, consecințele pandemiei s-au resimțit în: creșterea prețurilor la furaje, în special la furajele concentrate, între 6,2-18%, creșterea prețului energiei cu aproximativ 2,11%, la medicamente cu aproximativ 1,56%. La acestea, se adaugă cheltuielile cu măști de protecție, mănuși de unică folosință și dezinfectanți, ocazionate de măsurile de protecție împotriva COVID-19, luate pe perioada stării de urgență.

Toate aceste costuri au generat o serie de cheltuieli suplimentare atât pentru fermierii care au fost nevoiți să țină în exploație animalele ajunse la perioada de sacrificare, dar și pentru fermierii care cresc vaci de lapte.

Sectorul ovine și caprine

În mod similar problemelor din sectorul bovin, în sectorul ovine și caprine s-a înregistrat de asemenea scăderi ale producției valorificate. Astfel, în perioada martie-aprilie care a coincis cu perioada sărbătorilor pascale numărul animalelor sacrificate în anul 2020 a fost cu 7,5 % mai mic decât în aceeași perioadă a anului precedent. Scăderea s-a menținut și în luna mai a acestui an, când numărul de animale sacrificate a fost cu 5,8 % mai mic decât cel înregistrat în luna mai a anului precedent.

Prin urmare, scăderea valorificării animalelor sacrificate, constrângerile legate de achiziționarea imputurilor, respectarea condițiilor crescute de igienă sunt elemente care se reflectă în fluxul de numerar al acestei categorii de fermieri și a produs dezechilibre de natură financiară și funcțională a fermierilor.

Dat fiind contextul actual, în care fermierii nu pot valorifica animalele, se generează costuri ridicate de întreținere, iar pierderile financiare resimțite la nivelul fermierului sunt majore, drept pentru care unii dintre aceștia ori recurg la restrângerea sau încetarea temporară a activității sau chiar ajung să intre în faliment.

Sectorul legume- fructe și cartofi

Dat fiind situația excepțională generată de pandemia COVID-19, prin instituirea stării de urgență urmată de starea de alertă, s-a suspendat activitatea sectorului HORECA, unde producătorii agricoli din sectorul legume- fructe și cartofi comercializau pe lanțul scurt o cantitate de cca. 50% din producția proprie, astfel că aceștia nu au mai putut livra marfa către destinațiile menționate.

Totodată, piețele agroalimentare și-au restrâns programul de lucru, iar cererea de legume, fructe și cartofi a scăzut ca urmare a restricțiilor instituite prin ordonanțele militare. Închiderea piețelor, târgurilor agroalimentare, punctelor de desfacere a dus la scăderea cererii de consum din partea categoriei beneficiarilor din zonele respective și implicit a valorificării producției a legumelor- fructelor și cartofilor.

Fermierii au înregistrat și înregistrează pierderi provocate de criza economică generată de COVID -19 și prin efectuarea unor cheltuieli suplimentare ca urmare a:

- Obligatorietății legislației în vigoare privind achiziționarea de aparatură, echipamente de protecție, instrumentar (termoscanere, măști, mănuși, dezinfectanți) și substanțe, solvenți (igenizare, salubritate) specific pentru dezinfecție, obligatorii în dotarea fermelor.
- Restricționării circulației cetățenilor în anumite județe/localități, între anumite ore a dus la unele dificultăți în a asigura necesarul forței de muncă și anume lipsa și/sau numărul redus de muncitori sezonieri în perioada recoltărilor, cauzând nerecoltarea în totalitate a producției.
- Reglementările în domeniul transportului de persoane (angajaților permanenți, zilieri) privind distanțarea socială, dezinfectările mijloacelor de transport, respectiv același tarif pentru numărul redus la 50% de persoane pe mijloc autorizat de transport de persoane, a generat costuri suplimentare și disfuncționalități privind orele de program de lucru pentru angajați datorită lipsei de mijloace de transport adaptate cerințelor COVID19.

Prin urmare, din datele transmise de organizațiile de producători și grupurile de producători, în perioada martie-august 2020, urmare a pandemiei de Coronavirus COVID 19, aceștia au întâmpinat și continuă să întâmpine dificultăți în desfășurarea activității conform obiectului de activitate respectiv comercializarea.

În această perioadă producătorii agricoli din acest sector s-au confruntat, cu o scădere considerabilă a cererii pe piață, ceea ce a impactat în sens negativ cifra de afaceri determinând în rândul fermierilor chiar reconsiderarea suprafețelor cultivate, respectiv renunțarea la anumite culturi, reorientarea către varietăți/soiuri de legume ce pot intra în producție în perioada imediat următoare.

Astfel, în termeni financiari analiza sectorului de legume arată o scădere dramatică a cantității de legume valorificate în perioada martie - mai 2020 față de aceeași perioadă a anului 2019, respectiv de 55 %.

În ceea ce privește sub-sectorul de producție a cartofilor, a înregistrat pierderi majore reflectate în scăderea drastică a valorificării producției, respectiv 80% în luna august a anului 2020 față de anul 2019.

Totodată, în sectorul pomicol, din analiză rezultă că se urmează în mare parte trendul sectorului de legume și cartofi, înregistrându-se astfel scăderi ale producției valorificate la nivelul anului 2020 față de anul 2019 de 55 % la cireșe, peste 80% la caise, 52% la piersici, între 20% - 40% la căpșuni, zmeură și mure.

Legătura măsurii cu nevoile:

Fermierii au fost profund afectați de consecințele pandemiei de COVID-19, iar efectele acesteia se vor resimți la nivel extins în perioada următoare, având în vedere faptul că situația instaurată produce efecte socio-economice în lanț pe termen mediu și lung. Restricțiile de circulație instituite, precum și închiderea obligatorie a magazinelor, a piețelor în aer liber, a restaurantelor și a altor unități ospitaliere au creat perturbări economice în sectorul agricol și au condus la probleme legate de lichidități, dar și de flux al producției pentru fermieri.

Sprrijinul acordat prin această măsură va contribui la atenuarea efectelor generate de pandemia de COVID-19, în special în ceea ce privește producția primară, iar acțiunile pentru compensarea pierderilor producătorilor primari în sectorul agricol vor contribui la restabilirea echilibrului economic în special la nivelul sectorului agricol.

Contribuția măsurii la domeniile de intervenție

Prin urmare, aceste intervenții răspund **DI 2A** – *Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării spre piață, cât și a diversificării agricole.*

Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

Sprrijin temporar cu caracter excepțional acordat fermierilor care au fost afectați în mod deosebit de criza COVID-19

Submăsură:

- M21 - Sprijin temporar cu caracter excepțional acordat fermierilor și IMM-urilor care au fost afectați în mod deosebit de criza COVID-19 (articolul 39b)

Descrierea tipului operațiunii

Sprrijinul are în vedere atenuarea problemelor legate de lichidități care periclitizează continuitatea activităților agricole, respectiv a producției primare în agricultură, în special în sectoarele zootehnic (bovine, ovine și caprine), legume– fructe și cartofi, ca fiind cele mai afectate de impactul COVID 19.

În cadrul acestei măsuri, vor fi sprijiniți fermierii din sectorul zootehnic, respectiv crescătorii de bovine, ovine- caprine dar și cei din sectorul vegetal, respectiv legume – fructe și cartofi având în vedere pierderile suferite din cauza pandemiei de COVID- 19, pe bază de sumă forfetară raportată la dimensiunea fermei.

Tip de sprijin

Tip de sprijin: Granturi

Sprrijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară care urmează să fie plătită până la 30 iunie 2021, pe baza unei cereri de sprijin aprobată de autoritatea competentă până la 31 decembrie 2020.

Legislație UE

R(UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului;

R (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a R (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a R (CE) nr. 73/2009 al Consiliului;

R (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole;

R (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime;

Actul Delegat (UE) nr. 480/2014 de completare a R (UE) nr. 1303/2013;

R (UE) nr. 215/2014 al Comisiei de completare a R (UE) nr. 1303/2013.

Legislație Națională

Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanță de urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanța Guvernului nr. 8/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanță de urgență nr. 3 din 18 martie 2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020;

Ordonanța Militară nr. 1 din 17 martie 2020 privind unele măsuri de primă urgență care privesc aglomerările de persoane și circulația transfrontalieră a unor bunuri;

Decretul nr. 195/2020 din 16 martie 2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României;

Decretul 240/2020 din 15 aprilie 2020 privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României;

Hotărâre nr. 24 din 14.05.2020 privind aprobarea instituirii stării de alertă la nivel național și a măsurilor de prevenire și control al infecțiilor, în contextul situației epidemiologice generate de virusul SARS-CoV-2.

Beneficiari

Beneficiarii acestei măsuri sunt fermierii activi conform definiției în sensul art. 9 din Reg. (UE) nr. 1307/2013, respectiv legislației naționale, din sectorul creșterii bovinelor, ovinelor, caprinelor și din sectorul legume- fructe și cartofi.

Costuri eligibile

Sprijinul se acordă fermierilor din sectorul zootehnic respectiv bovine, ovine –caprine și celor din sectorul legume- fructe și cartofi în vederea reluării fluxului tehnologic normal al fermei și menținerea viabilității fermelor.

Condiții de eligibilitate

Condiții de eligibilitate generale:

- Solicitantul trebuie să fie fermier activ conform definiției în sensul art. 9 din Reg. (UE) nr. 1307/2013, respectiv a legislației naționale și să fie înregistrat la APIA cu cerere unică de plată pentru anul 2020;
- Solicitantul nu poate primi sprijin decât o singură dată în cadrul acestei măsuri, prin PNDR 2014-2020;

Condiții de eligibilitate specifice sectorului bovine:

- Solicitantul deține **minimum 5 UVM** și **maximum 90 UVM** femele adulte din specia bovine, înregistrate în RNE, cu condiția de a avea înscrise minimum 5 UVM femele adulte din specia bovine pe unitate de producție cu cod ANSVSA;
- Fiecare femelă adultă din specia bovine pentru care se solicită sprijin, trebuie să aibă vârsta de minimum 24 luni la data de 1 iulie 2020;

Condiții de eligibilitate specifice sectorului ovine – caprine:

- Solicitantul deține minimum 50 capete femele adulte din specia ovine/caprine, înregistrate în RNE pe unitate de producție cu cod ANSVSA;
- Fiecare femelă adultă din specia ovine/caprine pentru care se solicită sprijin, trebuie să aibă vârsta de minimum 12 luni la data de 1 iulie 2020;

Condiții de eligibilitate specifice sectorului legume– fructe și cartofi

- Solicitantul a depus cerere unică de plată în campania 2020 exclusiv pentru una sau mai multe culturi aferente următoarelor coduri de cultură (APIA):
 - 351 (Legume proaspete anuale în câmp)
 - 353 (Tomate)
 - 354 (Castraveți)
 - 251, 253 (Cartofi)
 - 359, 360, 361, 362, 363 (Legume în solarii: tomate, castraveți, ardei, varză, vinete)
 - 355, 356, 357, 358 (Legume în sere: tomate, castraveți, ardei, varză)

- 654 (Caiși și zarzari)
- 655 (Piersici)
- 656 (Cireși și vișini)
- 801 (Zmeur)
- 802 (Coacăz)
- 803 (Căpșuni)
- 804 (Alți arbuști fructiferi)
- 971 (Teren sub sere și solarii cultivat)

- Solicitantul are o suprafața minimă de 0,1 ha legume - fructe cultivate în spații protejate (sere și/sau solarii);
- Solicitantul are o suprafața minimă de 0,3 ha legume cultivate în câmp, fructe și cartofi;

Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Nu se aplică.

Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Cuquantumul sprijinului este de maximum 7000 Euro/fermier/exploatație după cum urmează:

Sprijinul pentru sectorul bovine/exploatație va fi:

- între 5 UVM - 10 UVM - 1000 Euro
- între 11 UVM - 20 UVM - 2500 Euro
- între 21 UVM – 30 UVM - 3500 Euro
- între 31 UVM – 40 UVM - 4750 Euro
- între 41 UVM – 50 UVM - 5000 Euro
- între 51 UVM – 60 UVM - 6000 Euro
- între 61 UVM - 90 UVM - 7000 Euro

Sprijinul pentru sectorul ovine-caprine/exploatație va fi:

- între 50 -100 capete - 500 Euro
- între 101-200 capete - 800 Euro
- între 201-300 capete - 1300 Euro
- între 301-400 capete - 1700 Euro
- între 401- 500 capete - 2100 Euro
- peste 500 capete - 2500 Euro

Sprrijinul pentru sectorul legume- fructe și cartofi/exploatație va fi:

a) legume cultivate în câmp, fructe și cartofi

- între 0,3 Ha - 1 Ha - 700 Euro
- între 1,01 Ha - 3 Ha - 1200 Euro
- între 3,01 Ha - 5 Ha - 3000 Euro
- între 5,01 Ha - 10 Ha - 4000 Euro
- peste 10 Ha - 5000 Euro

b) legume cultivate în spații protejate (sere și solarii)

- între 0,1 Ha - 0,29 Ha - 700 Euro
- între 0,3 Ha - 0,5 Ha - 1200 Euro
- între 0,51 Ha - 1 Ha - 3000 Euro
- între 1,01 Ha - 2 Ha - 4000 Euro
- peste 2 Ha - 5000 Euro

În cazul în care un fermier are o exploatație mixtă (zootehnic și vegetal sau sector zootehnic - specii de animale diferite sau sector vegetal culturi anuale sau perene diferite), care se încadrează în aria de eligibilitate, sprijinul poate fi cumulată până la valoarea maximă de 7000 Euro/fermier/exploatație.

Suma forfetară urmează să fie plătită până la 30 iunie 2021, pe baza unei cereri de sprijin aprobată de autoritatea competentă până la 31 decembrie 2020.

Beneficiarii care accesează Măsura 21 – Măsură specifică de acordare a unui sprijin temporar cu caracter excepțional în cadrul FEADR ca răspuns la epidemia COVID 19 din cadrul PNDR 2014 – 2020 **nu pot accesa și granturi directe acordate în baza cadrului temporar pentru măsuri de ajutor de stat în contextul crizei economice generate de pandemia COVID 19.**

Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

- riscul ca oferta de sprijin să nu fie atractivă pentru toți potențialii beneficiari;
- riscuri în depunerea și prelucrarea cererilor de plată luând în calcul termenele impuse de regulament
- risc de achiziție a animalelor înainte de aplicarea măsurii pentru a beneficia de sprijinul acordat prin M 21

Măsuri de atenuare

- acțiuni de promovare a măsurii;

- stabilirea unui cadru național de implementare adecvat: se vor detalia verificările și metodologia specifică acolo unde este cazul;

- stabilirea, ca și condiție de eligibilitate, pentru exploatațiile din sectorul de bovine/ovine-caprine a vârstei de 24 luni, respectiv 12 luni la data de 1 iulie 2020, pentru femele adulte. Acest termen de referință a avut în vedere acordarea ajutorului pentru exploatațiile care au deținut efective de animale pe perioada stării de urgență/alertă.

Evaluarea globală a măsurii;

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plată se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii astfel încât să nu se prejudicieze interesele UE.

Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

-

Informații suplimentare specifice operațiunii

Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

-

Măsuri de atenuare

-

Evaluarea globală a măsurii;

-

Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

-

Informații suplimentare specifice măsurii

Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

Exploatație agricolă – reprezintă o unitate tehnico-economică de sine stătătoare, cu o gestiune unică și care desfășoară activități agricole prin utilizarea suprafețelor agricole și/sau creșterea animalelor sau activități de menținere a terenurilor agricole în bune condiții agricole și de mediu, fie ca activitate principală, fie ca activitate secundară. Exploatația poate fi compusă din una sau mai multe unități de producție situate pe teritoriul României, utilizate pentru activități agricole și gestionate de un fermier;

unitate de sine stătătoare atât tehnic, cât și economic, presupune utilizarea în comun a forței de muncă și a mijloacelor de producție (terenuri, mașini și echipamente agricole, clădiri etc.); gestiunea unică a exploatației agricole înseamnă că există o persoană sau un grup de persoane care are răspunderea juridică și economică a acesteia.

